

Godzina Polski

Dziennik polityczny, społeczny i literacki.

PRENUMERATA:

Miesięcznie 1 Mk. 80 fen. Kwartalnie 4 Mk. 50 fen.
Za odnośnienie do domu dopłaca się 30 fen. miesięcznie.
Prenumerata przez pocztę miesięcznie 1 Mk. 80 fen.,
kwartalnie 5 Mk. 40 fen.

**Cena numeru pojedynczego w Łodzi
i w Warszawie 4 kop.**

Redakcja i Administracja:

Łódź: ul. Piotrkowska 86.

ODDZIAŁ w Warszawie: ul. Chmielna 10.

Rękopisów niezatrzeżonych Redakcja nie zwraca.

OGŁOSZENIA w Królestwie Polskiem:

Zwyczajne: 30 fen. za wiersz petitowy jednoszpaltowy (na stronie sześć szpalt).

Dropne: 5 fen. za wyraz, najmniej 50 fen.

Nadstawy (po tekście): 1 Mk. za wiersz petitowy czteroszpaltowy.

Reklami: 40 fen. za wiersz petitowy czteroszpaltowy.

W dziale handlowym: 1 Mk. za wiersz petitowy czteroszpaltowy.

FILIE: Częstochowa: ul. Panny Maryi 26; Tomaszów: F. Gomuliński; oraz w Sosnowcu, Kaliszu, Łowiczu, Łomży i Będzinie.

Ostatni akt.

Jeśli każde prawo musi być i jest twar- dem, to niema chyba bardziej nieublaganego ponad to, któremu ulega wszystko, co żyje fizycznie czy duchowo, kwitnie, wydaje plon i umiera, bo umrzeć musi, bo takie jest prawo, bo taki wyrok zawisł nad wszystkim, co wśród nieskończoności życia i zdarzeń jakby dla ironii jest tak bezlitośnie skończonym, tak nieublaganie w pewne zgóry określone granice zawartem.

Z pod tego losu czy przeznaczenia czasem i nieliczne tylko wyłamują się jednostki, których życie jest wtedy jak jedna wielka, do ostatniego akordu wygrana symfonia o mocnym, niezacierającym się ani na chwilę motywie przewodnim, który broni ją od wahań i załamywań, a przedewszystkiem od tego tragicznego momentu upadku, który uprzedzając śmierć, czyni z resztek życia straszne widowisko przedłużającej się agonii i powolnego rozkładu.

Ale jeśli wyrokowi temu oprzeć się potrafi czasami jednostka, to nie ujdzie go nigdy żadne, najbardziej nawet ideowe zrzeszenie ludzkie. Choćby ze źródeł najwznioślejszego ideału brało swój początek, choćby je hodowało najczystsze, przesycone duchem ofiary i poświęcenia powietrze katakumb nie uniknie ono swego przeznaczenia i dożyć musi chwili, gdy stanie się zawadą na drodze dalszego rozwoju życia.

Gdy w ósmym dziesiątku przeszłego wieku powstał w Warszawie tak zw. pozytywizm, znamionował on coś więcej, nad narodziny nowej doktryny: niósł ożywcze tchnienie nowych, a mocnych prądów; silny przekonaniem, zdobył w świetne talenty nie starał się przekonywać, ale porywał wprost za sobą wszystko, co w narodzie było młode, zdrowe, niezdeprawowane przez obcą niewolę i swojski, rodzimy kołtun.

„Prawda“ i „Przegląd Tygodniowy“, Aleksander Świętochowski i Adam Wiślicki skupili koło siebie najdzielniejsze jednostki, najbardziej utalentowane młode siły literackie i publicystyczne. Rezultaty ich pracy przerastały znacznie ramy zwykłej działalności piśmienniczej, wpływały bezpośrednio na kształtowanie się nowych faz rozwojowych narodu, lub przynajmniej jego sfer kierowniczych, urabiały nie poglądy na jakieś oderwane spory i zagadnienia, ale na ogólny światopogląd epoki.

Nie zapominajmy przytem, że był to okres bardzo trudny do rozwinięcia jakiegokolwiek działalności, bo składało się nań w równej mierze wyczerpanie samego społeczeństwa i jeden z tych paroksyzmów reakcji moskiewskiej, które raz wraz spadały na nas, niszcząc i tępiąc wszelki zarodek samostnej pracy czy myśli.

Ale z biegiem czasu przerzedzać się zaczęły szeregi walczących pod sztandarem Posła Prawdy, pierzchły one i wsiąkały w rozmaite odmiany urody życia, rentowniejszych i bezpieczniejszych szukały sobie placówek, po kuryerkach, dorastające zaś

pokolenia radykalniejszych już szukały sobie przywódców dla swych młodych zapalów. Sam mistrz również coraz wyraźniej odczuwać musiał na sobie piętno przynależności do swej epoki i godzić się z faktem, że jeśli w świetny, niezrównany sposób potrafił prowadzić polemiki z Katkowem, to następnie, stając w szranki z polskim tak zw. uświadomionym robotnikiem, lub choćby tylko ze strajkującym w 1905 roku uczniaczkim, musiał już coraz częściej zapożyczać zwrotów i wyrażeń od księdza proboszcza i lamentującej nad zepsuciem świata cioci.

I od tej chwili w życiu pedecyi zaczyna się okres przedłużającej się agonii i powolnego rozkładu.

Koło „Prawdy“ skupiały się już tylko jednostki, ulegające osobistemu prestige'owi posiwiąłego Posła Prawdy, lub też przelotnie zaciągali się tu do pracy ludzie, którzy nie znajdując w ówczesnych warunkach odpowiedniejszej dla siebie placówki młodemi swemi rękami z rozpacz podpierali chwiejący się dom warszawskiego postępu.

Było to znamionnym faktem, iż w tej samej chwili, gdy Świętochowski schodził z pola, usuwał się z redakcyi „Prawdy“ i w ciszy prywatnego ustronia chciał się oddać wyłącznie kurowaniu swych reumatyzmów, upełnoletnieni jego satelici, zdobywszy wśród wypadków 1905 roku legalizacyę statutów Zjednoczenia postępowego, związali się w stronnictwo i zapragnęli wystąpić na szerszą arenę publiczną. W chwili, gdy nie już nie mieli do powiedzenia, zdobywali sobie prawo głosu.

Suchoćniczy też żywot wiodła „Prawda“ i samo Zjednoczenie postępowe. Niedoleżne kierownictwo, nieszcześliwe aljanse partyjne, nieudane próby podjęcia jakiegokolwiek akcji były tymi etapami, po których postępowcy z pod znaku Zjednoczenia staczali się coraz bardziej w dół, tracąc resztki wpływów i zdobywając sobie charakterystyczne miano przedstawicieli postępowego paraliżu.

Zatracaąc w ten sposób nawet ślady jakiegokolwiek ideowego zabarwienia, wypierając się dziś tego, co jeszcze wczoraj głosiło się z uporem, objając się między neoslawizmem i antysemityzmem postępowym i trzymając się jedynie wytrwale urzędowo zatwierdzonego hasła autonomii, na jednym tylko polu spełniło Zjednoczenie swój obowiązek, iż stosownie do swych sił dawało słaby odpór machinacjom endeckim. Była to ostatnia racya istnienia „Prawdy“ i Zjednoczenia, choć negatywnej tej działalności nie odpowiadała żadna praca pozytywna.

Z wybuchem wojny ciężar utrzymywania „Prawdy“ zbyt kosztownym wydał się obowiązkiem panom postępowcom; pismo przestało istnieć, sprytniejsi z pośród nich otrzymali w spadku zdolność reprezentowania postępu polskiego w rozmaitych komitetach i przyjęli na siebie rolę tych kilku chłopów krakowskich, których ongi wynajmowały sobie kolejno różne galicyjskie

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (Urzędowo). Wielka Kwatera Główna donosi 14 czerwca:

Wschodni teren walk:

Na południu od jeziora Narocz oddziały wywiadowcze zniszczyły fortyfikacye czołowe nieprzyjaciela i przyprowadziły 60 pojmanych Rosyan.

Na północy od Baranowicz, uderzył nieprzyjaciel na nasz front. Po silnym przygotowaniu artyleryjskiem, gęste masy szturmowały linie nasze. Odparto Rosyan kompletnie. Ponieśli oni ciężkie straty.

W ciągu ostatnich dni dokonali lotnicy niemieccy dalekich przedsięwzięć poza frontem rosyjskim i wielokrotnie zatrzymywali wojskowe pociągi i niszczyli urządzenia kolejowe.

Zachodni teren walk:

Na wzgórzach na południowym - zachodzie od Zillebeke, w ciągu wczorajszego boju stracono część nowych stanowisk.

Na prawo od Mozy, w walkach 12 i 13 czerwca zdobyto stanowiska nieprzyjaciela, położone na zachodzie i południu od folwarku Thiaumont. Wzięto przytem do niewoli 793 Francuzów, wśród nich 27 oficerów i zdobyto 15 karabinów maszynowych.

Powiodły się przedsięwzięcia patroli niemieckich pod Maricourt, na północy od Somme i w Argonach.

Balkański teren walk:

Nie nowego.

Naczelné Dowództwo Wojskowe.

Komunikat austriacki.

WIEDEŃ. Urzędowo donoszą 14-go czerwca:

Rosyjski teren walk.

Na południu od Bojanu i na północy od Czernowiec, odparto ataki Rosyan.

Na południu od Prypeci, przy niezmienionej sytuacji, nie wydarzyło się nic ważnego.

Na południu od Baranowicz, wczoraj przed południem wojska niemieckie i austriacko - węgierskie znajdowały się w ogniu najeźszych dział rosyjskich. Wczoraz nieprzyjaciel uderzył na stanowiska nasze, wszędzie jednak został pobity zupełnie. Pod koniec artylerya przeciwnika strzelała do uciekających z powrotem mas rosyjskich.

Włoski teren walk:

Położenie jest niezmienione. Nasze latawce morskie napadły ponownie na dworzec kolejowy i urządzenia kolejowe w San Giorgio di Nogaro, oraz na wewnętrzne forty Grado.

Albański teren walk:

Spokój niezmieniony.

Zastępca szefa sztabu generalnego
von Hoefler
Feldmarszałek - porucznik.

organizacye partyjne do reprezentowania stanu kmiecego podczas rozmaitych uroczystych wystąpień.

Ale samorząd Królestwa był zawsze czułą struną pedecyi warszawskiej; złośliwi twierdzili nawet, iż wogóle całe istnienie Zjednoczenia było tylko cierpliwem podtrzymywaniem ognia, na którym ma się kiedyś upiec pieczęć samorządu. To też na magiczną wieść o powstawaniu samorządu z przedśmiernej nawet śpiączki zbudziły się znowu niedobitki warszawskiej pedecyi. Rozpierzchły się wprawdzie szeregi, pozostali jednak hetmani i pozostał im również apetyt na pieczęć samorządową. Rozdzielili więc zapewne między s- go-

dnosci prezesów i wiceprezesów swej Rady Głównej i dalej że reprezentować postęp polski.

Z dawnych jednak sojuszników nie pozostało już nic, ostali się natomiast wrogowie i przeciwnicy: endecya i realisci; ale w międzyczasie rozwiały się również dawne różnice przekonaniowe, resztki ich zatracili weterani Zjednoczenia w służbie obywatelskiej po rozmaitych komitetach, zwąchali się z dawnymi wrogami i pokumali, a ostatnie doniesienia podają, iż w skład komitetu centralnego weszły zgodnie: Narodowa Demokracja, Realisci, Zjednoczenie postępowe i jej siostrzyca przyrodnia, Polska partya postępowca.

ZŁCICOWE KAMIENIE.

Kamienie żółciowe rozpuszcza i usuwa bez bólu
CHOLEKINAZA H. NIEMOJEWSKIEGO.
 Skutek następuje po upływie kilkunastu godzin. Kamienie schodzą. Ataki kolki wątrobia-nej ustają.
 Środek zaprobowany przez władze Cesarsko-Niemieckie za Nr. 474. Informacji udziela: aptekarski, chemik-fizyolog **H. Niemojewski**, Warszawa, Nowy Świat 16, m. 37 (od 4 do 6 p.p.).
 Adresy osób wyleczonych w Warszawie, „Kurier Warszawski”, numer noworoczny. 597-10-1

VII-mio kl. Polskie Gimnazjum z klasami przygotowawczymi
St. RAJSKIEJ
 Łódź, MIKOŁAJEWSKA Nr. 37.
 Zapis nowowstępujących uczniów na rok 1916/17 odbywa się codziennie w godzinach kancelaryjnych. Do 1-go oddziału kl. wstępnej przyjmowane są uczniowie bez żadnego przygotowania
 674-3-1

Codziennie świeżo paloną **KAWĘ**
 poleca 688-3-1
TEODOR WAGNER
 Łódź, Piotrkowska 213. Sprzedaż hurtowa i detaliczna. Skład otwarty od 9 do 12 i od 2 do 6.

Akuszerka
 R. Pipikowa,
 z dyplomem Ces. Ak. w Petersburgu, praktykująca 25 lat, przyjmuje od 12-5.
 Andrzeja 59 m. 10. 481-10-1

Dr. M. SAKS
 Choroby Wewnętrzne i Nerwowe
 Łódź, Średnia 8
 Przyjmuje od 4-6 pp.

Apteka W. Groszkowskiego
 (Łódź, Konstytucyjna 17),
 podaje niniejszem do wiadomości, że w parku Mikołajewskim został otworzony w budynku murowanym oddział wód mineralnych naturalnych i sztucznych, który ma na celu ułatwienie kuracюзom picie wód na miejscu.
 Ceny wód normalne. Otwarty od 7 rano. Przy picciu wód gorących opłata abonamentowa za obsługę wynosi 2 rb. miesięcznie.
 665-1

Detaliczna sprzedaż 578-12-1
Mydła po cenach hurtowych od 50 kop.
 Łódź, Piotrkowska 25, w podwórzu na lewo.

Lekarz-Dentysta
S. GORDIN,
 Konstytucyjna 18.
 Przyjmuje od 10-11 i od 3-6.

Mydło od 50 kop. funt, hurtem znaczną r-
 białe tylko u **DRUCKERA,**
 Łódź, Średnia 2.
 UWAGA: Tylko sklep kolonialny. 688-3-1

SZKOŁA SZTUK PIĘKNYCH
Jerzego LEMANA
 pozostaje podczas wakacji otwartą.
 Zapisy przyjmują się codziennie od 6 do 7-mej
 ŁÓDŹ, Karola Nr. 8. 51-3-1

Pensjonat Quo vadis
 w Salzbrunn.
N. Chylewska.
 Wszelkie nowoczesne wygody.
 Trzy minuty od źródeł.
 Zapas żywności zapewniony.
 687-3-1

Analizy
 LABORATORYUM CHEMICZNE
 Inż. chem. **E. Leyberg**
 b. asyst. prof. Frezeniusa w Wiesbaden.
 Łódź, Krótka 5. 654-3-1

Nauczycielka
 z dyplomem konserwatorium warszawskiego i konwersacją niemiecką przyjmie kondycję na lato do miejscowości zdrowej na warunkach przystępnych. Łódź, Radwańska 19, m. 6, od 2-5. 687-3-1

Marya Zarzycka, córka Feliksa, podaje do wiadomości Sz. Rodziców i Opiekunów że od r. szk. 1916/17 otwiera
PENSYONAT
 w Łodzi, przy ul. Spacerowej Nr. 40
 dla uczniów uczęszczających do szkół miejscowych. Troskliwa opieka i pomoc w naukach. Lokal wg. najnowszych wymagań higieny. Wiadomości udzielam od 1 lipca, Mikołajewska 81, m. 18, od g. 3-8 w lokalu pensjonatu. 655-3-1

Artysta-malarz S. Andrzejewski
 przyjechał z Monachium.
 Udziela lekcji rysunku i malarstwa. 646-3-1
 Łódź, Andrzeja 7, IV piętro.

2 Polskie 8-kl. GIMNAZJUM FILOLOGICZNE
 w Łodzi, ul. PLACOWA 13.
 Egzamina wstępne przedwakacyjne rozpoczynają się 13 czerwca. Liczba miejsc w klasach niższych ograniczona.
 Przewidywane jest otwarcie przy gimnazjum oddziału realnego. 564-6-1

Ważne dla rodziców
 Szkoła koedukacyjna i Zakład freblowski z ogrodem.
MARJI WESOŁEK
 Łódź, ul. Piotrkowska Nr. 84.
 przyjmuje dzieci inteligentnych rodziców. Zakład freblowski czynny całe lato. Zajęcia w dni pogodne w ogrodzie.
 Zapisy, informacje od 9-ej do 1-ej. 572-5-1

Ważne dla p.p. Kupców!
Chłodnia
 Towarzystwa Akcyjnego Rzeźni Miejskich
 Łódź, ul. Inżynierska Nr. 1
 przyjmuje na przechowanie w dowolnych ilościach wszelkie towary i produkty ulegające szybkiemu psuciu. 643-3-1

Zarząd Pabianickiej 7-kl. Szkoły Handlowej
 podaje niniejszem do wiadomości, że:
 1) Od początku roku szkolnego 1916/1917 szkoła została przekształcona na
8-klas. Szkołę Realną
 z dodatkową łaciną oraz przedmiotami handlowymi,
 2) 8 klasa będzie otwarta od Września r. b.
 3) Przy szkole będzie otwarty internat i bursa od Września r. b.
 4) Egzamin wstępny odbywać się będą od 19 do 24-go czerwca i od 28 — 31 Sierpnia.
 Podania na imię Dyrektora o przyjęcie do szkoły i internatu przyjmuje kancelarya szkoły. 579-6-1

8-10 kl.
Filologiczne Gimnazjum Żydowskie
 kand. nauk mat. **M. Szwajcera** i
 kand. praw **J. Szwajcera**
 w Łodzi ul. MIKOŁAJEWSKA 18
 w sierpniu r. b. otwarte zostaną klasy wstępne, młodsze i starsze, oraz I, II i III;
 informacje i zapisy wstępne w mieszkaniu (Średnia 46) od 4-6. 657-3-1

Mydło
 od 50 kop. funt, hurtem taniej.
SZMALEWICZ, Południowa 8.
 587-10-1

Administracya dzien. „GODZINA POLSKI“
 Łódź, Piotrkowska 86—Warszawa, Chmielna 10,
 oraz filje i kantory:
 w Będzinie, w Częstochowie, w Ciechanowie, w Kaliszu, w Kleciach, w Łomży, w Łowiczu, w Mławie, w Pułtusku, w Siedlcach, w Sieradzu, w Skierniewicach, w Sosnowcu, w Tomaszowie, we Włocławku i t. d.
 przyjmują ogłoszenia po cenach redakcyjnych do:
„Godziny Polskiej“
„Dziennika Polskiego“ w Częstochowie
„Gońca Kujawskiego“ we Włocławku.

Kudowa
 Dom Polski
 Willa KÖNIGIN LUISE
 T. Swidzińska.

Mydło
 50 kop. funt, hurtem taniej
 u **Borzykowskiego,**
 Łódź, Konstytucyjna Nr. 20.
 Wszelkie części do rowerów dostarcza w wielkim wyborze do każdego systemu
N. BOEHLER
 Łódź, Konstytucyjna Nr. 28. 639-1-1

Ogłoszenia drobne:
 Al Al Al Al Al Meble nowe i używane, najtaniej w dużym wyborze, oraz łóżka metalowe, wózki i welocepedy dziecięce, wanny, krzesła wieśniacze. Poleca magazyn mebli Władysława Romiszewskiego. Łódź, Piotrkowska 116, 1 p., front. 659-10-1
 Do wynajęcia zaraz 2 duże pokoje z kuchnią, z krytym balkonem, w domu murowanym, położonym w ogrodzie w lasu brzoźowym (zlew, wodociąg). Wiadomość na miejscu Langówek, 5 minut od przystanku Radogoszcz, willa Stark. 684-3-1
 Kupię pianino używane w dobrym stanie. Oferty pod A. 100 w adm. pisma. 686-3-1

Nawozy mineralne dla zasilania drzew, warzyw i kwiatów. Narzędzia i przyrządy niezbędne przy uprawie roślin. Środki przeciw owadom i gryzkom na drzewach, krzewach i in. roślinach. Nasiona: bobów, brukwi, buraków, cykori, endywii, fasoli, grochów, jarmużów, kalafiorów, kalarepy, kapusty, kukurydzy, roszpunki, rzepy, rzęzuchy, rzodkwi, rzodkiewki, sałaty, szczawiu, szpinaków i w. in. a nadto kwiatów. Polecają składy L. Jasińskiego w Łęczycy i w Łodzi, Andrzeja 10. 561-8-1
Maturzysta gimnazjum polskiego przygotowuje do wyższych i niższych klas na wsi. Oferty w administracji „Godziny” pod „Maturzysta”. Łódź, Piotrkowska 86 681-3-1
Potrzebna nauczycielka francuskiego na godziny. Andrzejewski, art.-malarz. Łódź, Andrzeja 7, m. 32. 656-1-1

W sobotę, dn. 10 czerwca, pod-czas burzy i ulewy, woda załaziła zamieszkałą suterynę w domu przy ul. Wschodniej Nr. 6 i uniosła ze sobą książeczkę oszczędnościową rosyjskiego banku państwa na nazwisko Ruchli Berny. Ostrzega się przed nabyciem.
Krawcowa biedna, z pięciorgiem dzieci, bez środków do życia, prosi o pracę; robie tanio i sumiennie. Warszawa, ul. Wspólna 69, m. 3, Kalinowska. 536-5-1
Skradzione 4 weksle po 100 rb. każdy, pierwsze dwa wystawione przez ojcieca Dymskiego, drugie dwa przez Antoniego i Władysława małżonków Polka, wszystkie na zlecenie Franciszka Kanarka i Anieli Kanarkowej. Zastrzeżenie przed nabyciem. Weksle są nie ważne. 683-3-1

Potrzebny chłopic na posyłki, umiejący pisać. Zgłaszać się ze świadectwem miejsca zamieszkania do administracji „Godziny Polskiej”. Warszawa, Chmielna 10.
Nauczyciel 2 Łódz. szkół średnich przyjmuje lekcje w Helenówku i w Łodzi podczas wakacji. Przygotowuje do egzaminu we wszystkich szkołach m. Łodzi. Zastac można w Łodzi w niedzielę, poniedziałek i wtorek od 9-11 rano, Mikołajewska 29/12, zaś w Helenówku codziennie od godz. 8-9 w willi Bubancowej naprzeciw remizy. 682-2-1
Uczeń z klasy V udzieli na czas wakacji pomocy w przygotowaniu do niższych klas za skromnym wynagrodzeniem na w. i. Oferty w administracji „Godziny Polskiej” Łódź, Piotrkowska 86 dla „Ucznia”.

Meble sprzedam tanio. Mikołajewska 95 m. 27 front piętro. 675-2-1
Panienska z VI klas. wykształconym, udziela korepetycji jednej lub dwóm panienkom z niższych klas z poprawek, lub przygotowuje do niższych klas, za małym wynagrodzeniem na wsi. Łaskawe oferty w administracji „Godziny Polskiej” pod „T. K”.
Zaginął paszport niemiecki, wydany w Łodzi, na imię Antoniny Wardegi. 660-3-1
Zaginął paszport niemiecki, wydany w majątku Błaszki, gminy Brus, na imię Jerzego Hirszberga, 672-8-1
Zaginął paszport niemiecki, wydany w Łodzi na imię Nussyna Dawida Plat. 494-3-1

Zaginął paszport niemiecki, wydany w Łodzi na imię Maryi Hanke. 685-3-1
Zaginął paszport niemiecki, wydany w Łodzi na imię Konstantego Zielińskiego. 600-1-1
Zaginął paszport niemiecki, wydany w Łodzi na imię Sali Maliniak. 673-1-1
Zaginął paszport niemiecki, wydany w Łodzi na imię Wiktoryi Markiewicz. 590-1-1
Zaginął paszport niemiecki, wydany w Łodzi na imię Katarzyny Polakowej.
Zaginął paszport niemiecki, wydany w Łodzi na imię Alfonsa Grundmana. 623-3-1